

Street Law aneb právo pro středoškoláky

Na fakultě se můžete setkat s řadou moot courtů, tedy simulovaných soudů, v nichž můžete s kolegy změřit síly ve schopnostech vedení soudního procesu. Dokonce se v této disciplíně můžete utkat v rámci domácích i mezinárodních soutěží. Málokdo však ví, že se může ujmout také role organizátora a průvodce soudním procesem pro studenty středních škol. Stačí se zapojit do programu Street Law.

Program Street Law napomáhá zvyšování právní gramotnosti neprávnicků. Jeho základem je spolupráce mezi právnickou fakultou a školami, veřejnými institucemi či neziskovým sektorem. Studenti fakulty v rámci Street Law chodí vyučovat právo na střední školy nebo například organizují pro středoškoláky právě simulované soudy. Díky tomu se učí vysvětlovat právo a konfrontují svou teoretickou znalost z přednášek s každodenní realitou.

Program se neomezuje jen na předávání právních znalostí a dovedností, ale klade důraz i na postoje a hodnoty, které právo chrání, a zejména na použití práva v praxi. Hodiny Street Law jsou proto interaktivní, aby co nejví-

ce mohly studenty vtáhnout do světa práva a ukázat jim, jak právo ovlivňuje jejich život. Tomu odpovídají i metody výuky — používají se třeba diskuse o konkrétních soudních rozhodnutích, scénky s právní tematikou či sehrání moot courtu, pro něž se v rámci Street

Law používá spíše pojem simulovaný soud.

Na fakultě je v současnosti program Street Law zakotven v šesti vzájemně provázaných a v různé míře na sebe navazujících předmětech, garantovaných JUDr. Michalem Urbanem. Vstupním





kurzem, který je prerekvizitou pro zapojení do širších aktivit Street Law, je Právní praxe na středních školách I. V něm se můžete seznámit se základy didaktiky práva a projít přípravou pro praxe na středních školách. Simulovaný soud můžete připravit pro své studenty v rámci výuky na střední škole, ale můžete se mu také věnovat v předmětu Odborná praxe — praxe na středních školách III. V rámci tohoto předmětu se podílíte na pořádání simulovaných soudů na objednávku pro různé střední školy, které se konají ve fakultní soudní síni.

Simulovaný soud pro středoškoláky rozhodně není věrnou kopií reálného soudního procesu, také se ale nemá jednat o divadelní hru, kterou studenti nastudují a věrně odrecitují podle předlohy. Smyslem není ani připravit studenta na to, aby dokázal bez profesionální právní pomoci uplatnit svá práva u soudu. Studenti si mají odnést zkušenost, že je možné svá práva u soudu hájit a že soudy nestojí a priori proti nim. Jde o to, aby studenti získali představu, ze které budou moci těžit, pokud by se dostali ke skutečnému soudu. Například, že není možné vykřikovat námitky jako v amerických filmech. Že soudci neví všechno, mohou soudit jen na základě toho, co se

od stran sporu dozví, a musejí rozhodovat nestranně.

Jak simulovaný soud probíhá?

Organizátor (student fakulty) předem stanoví základní pravidla a rozdělá obecná zadání jednotlivých rolí. Studenti mají za úkol se podle nich připravit a shromáždit argumenty na podporu své procesní strany. Při samotném soudu pak organizátor zajišťuje, aby se celý mechanismus řízení nezadrhl, a zasahuje, pokud se studenti odchýlí od běžného soudního postupu. Na závěr obvykle následuje diskuse, ve které organizátor studentům vyloží, jak o dané kauze rozhodl skutečný soud.

V rámci Street Law bylo pro středoškoláky uspořádáno v posledních letech již přes 40 simulovaných soudů, a toto číslo stále narůstá.

Každý člen Street Law může využívat materiálů zpracovaných jeho předchůdci, které jsou již vyzkoušené a často i opakovaně používané. Může si ale vytvořit i případ nový. Jednoduše se dá říct, že je-li nadšení a dobrý případ, úspěch je téměř zaručen. Většina aktivity však stojí na středoškolácích, jejich motivaci a přípravě.

Proč se zapojit?

Příprava simulovaného soudu vás samotné přinutí proniknout do konkrétního právního oboru, ze kterého si zvolíte téma svého soudu. Mnoho lidí se totiž naučí něco nejlépe tím, že to učí druhé. Středoškolákům navíc připravíte zážitek, na který jen tak nezapomenou a z něhož si ze svého středoškolského setkání s právem odnesou patrně nejvíc. Fakultní soudní síň je věrnou kopií skutečné soudní síně a pro pořádání simulovaného soudu si můžete na fakultě zapůjčit dokonce i taláry, takže podobnost s realitou je vysoká.

Jaký je náhled studentů?

Byť se může zdát, že student střední školy má představu o podobě soudního řízení zejména z televizních seriálů, řada z nich se se soudní rolí popasuje velmi obstojně a některými svými argumenty možná překvapí i vás. Účastníci simulovaného soudu oceňují například možnost prosadit si vlastními argumenty záměr své procesní role a získat představu o tom, jak skutečně probíhají soudní procesy. Zážitek ze simulovaného soudu v nich vyvolává řadu otázek, o kterých s nimi můžete vést podnětnou debatu, která pak často vede i k zájmu o studium práv po střední škole.

Pokud vás zaujala možnost připravit pro středoškoláky simulovaný soud nebo se jiným způsobem zapojit do výuky práva pro neprávnický, můžete se s celým Street Law projektem seznámit blíže na stránce www.streetlaw.eu. A až si budete sestavovat v září rozvrh, zauvažujte nad předmětem Právní praxe na středních školách. Věřte, že vám může hodně nabídnout.●

Klára Adámková, Viktor Hatina
studenti 5. ročníku